

Møte onsdag den 30. mars 2016 kl. 10

President: Ole mic Thom messen

Dagsorden (nr. 60):

1. Muntlig spørretime
2. Referat

Presidenten: Representanten Ruth Grung vil fremsette et representantforslag.

Ruth Grung (A) [10:00:32]: På vegne av Torgeir Micaelsen, Ingvild Kjerkol, Freddy de Ruiten, Tove Karoline Knutsen, Marianne Aasen, Kari Henriksen og meg selv fremmer jeg et representantforslag om å bedre tilgangen på spesialsykepleiere.

Presidenten: Forslaget vil bli behandlet på reglementsmessig måte.

Sak nr. 1 [10:00:53]

Muntlig spørretime

Presidenten: Stortinget mottok mandag meddelelse fra Statsministerens kontor om at statsrådene Siv Jensen, Bent Høie og Tord Lien vil møte til muntlige spørretime.

De annonserte regjeringsmedlemmer er til stede, og vi er klar til å starte den muntlige spørretimen.

Vi starter da med første hovedspørsmål, fra representanten Marianne Marthinsen.

Marianne Marthinsen (A) [10:01:19]: Mitt spørsmål går til finansministeren.

Fra denne talerstolen har det gjentatte ganger blitt etterlyst mer handlekraft fra regjeringen i møte med økt arbeidsledighet og svakere jobbvækst, og i dag blir ikke noe unntak. Til nå har regjeringen kuttet skattene med nær 20 mrd. kr – mest for dem som har mest fra før – og regjeringen har begrunnet den prioriteringen med at dette skal gi økt verdiskaping og sysselsetting.

Onsdag før påske påpekte Arbeiderpartiet at regjeringen har brukt 50 mill. kr om dagen på skatteutt siden de inntok regjeringskontorene, samtidig som det har blitt 45 nye arbeidsledige hver eneste dag. Og mens de fleste av oss har vært på påskeferie, har det tikkert inn nye meldinger om oppsigelser. Den 22. mars kom beskjeden om at Maersk må si opp 70 riggarbeidere, og i går kom meldingen om at rederiene tror at 1 200 rederijobber vil forsvinne i løpet av 2016.

Arbeiderpartiet mener at en kraftigere satsing på kompetanse og på infrastruktur ville vært langt viktigere for økonomien på lengre sikt enn regjeringens skatteutt, og vi mener også – det bør ikke være noen overraskelse for finansministeren – at mer målrettede, kraftfulle tiltak for å avhjelpe situasjonen på Sør-Vestlandet må iverksettes med en gang.

Før påske ba representanten Gahr Støre statsminister Erna Solberg om et anslag på sysselsettingseffektene av regjeringens skatteutt. Det spørsmålet ble ikke besvart. Derfor retter jeg det samme spørsmålet til finansministeren: Hva er sysselsettingseffekten av de skatteuttene som regjeringen har gjennomført så langt?

Statsråd Siv Jensen [10:03:16]: Det er ingen tvil om at effekten av den økende arbeidsledigheten, særlig på Sør- og Vestlandet, er krevende for den enkelte familie som rammes av det, og for den enkelte bedrift som utfordres av det, og det er nettopp derfor det har vært så viktig for regjeringen å iverksette tiltak på bred front. Men jeg er uenig med Arbeiderpartiet når det gjelder synet på skatt. Nivået på skatt henger sammen med konkurranseevne. Hvis norske bedrifter ikke har konkurranseevne, har de heller ikke evne til å sysselsette flere. Derfor har det vært avgjørende viktig for regjeringen å legge frem en skattereform, rett og slett fordi vi trenger å ha et skattenivå som er på linje med nivået i de land vi normalt konkurrerer med. I tillegg til å være opptatt av å redusere selskapsskatten, som er hovedelementet i skattereformen som vi la frem for Stortinget før jul, har også regjeringen redusert formuesskatten.

Jeg har lyst til å presisere: Når representanten Marthinsen påstår at vi har brukt mest på å gi skattelette til dem som har mest fra før, så er det feil. Kun 4 pst. av det økte handlingsrommet som regjeringen har hatt gjennom disse årene, har gått til å redusere formuesskatten. 96 pst. har gått til alle andre formål, også personskattelettelser, økte infrastrukturinvesteringer og satsing på skole og utdanning, for å nevne noe. Men det er altså helt avgjørende.

Når jeg reiser rundt og møter bedrifter – private norske bedrifter – som nå møter utfordringer, etterlyser alle sammen enda større lettelse i formuesskatt og skatt på arbeidende kapital. Det kunne være fristende å spørre Marianne Marthinsen tilbake: Er Arbeiderpartiet interessert i å være med på et opplegg hvor vi bidrar til bedre konkurranseevne og bedre skattevilkår for det private norske eierskapet i Norge, fremfor at vi bare skal konsentrere oss om statlig eierskap eller utenlandsk eierskap?

Marianne Marthinsen (A) [10:05:21]: Finansministeren er selvfølgelig fullstendig klar over at det foregår forhandlinger på Stortinget med sikte på å få et skattesystem som gjør det mer lønnsomt å investere i arbeidsplasser i Norge. Det er det enighet om.

Så må jeg minne finansministeren om at av disse skatteuttene som er gjennomført, har altså over 50 pst. av dem gått til de 5 pst. rikeste i Norge. Og spørsmålet mitt handlet ikke om hvorvidt finansministeren er for skatteutt – det vet vi fra før. Spørsmålet dreide seg om sysselsettingseffekten av disse kuttene. Enhver økonom vil være enig i at direkte bruk av penger over budsjettet vil gi raskere og sterkere utslag i form av økt aktivitet, sysselsetting, enn skattelette når det er ledig kapasitet i økonomien. Vi har f.eks. SSB-beregninger som viser at sysselsettingseffekten av skatteutt bare er en liten brøkdel av effekten ved f.eks. offentlige investeringer eller produksjon.

Anerkjenner finansministeren at ved å innrette penge-

bruken annerledes ville det vært mulig å oppnå langt høyere aktivitet og sysselsettingseffekt uten å måtte begynne å tappe oljefondet?

Statsråd Siv Jensen [10:06:26]: Her kommer det mange påstander på en gang.

For det første tapper ikke regjeringen oljefondet. Oljefondet legger på seg hvert eneste år. Vi gjør det som har vært forutsetningen hele veien, nemlig å bruke av den årlige avkastningen.

Jeg tror kanskje jeg skal minne Marianne Marthinsen om hva hennes egen regjering skrev da St.meld. nr. 29 for 2000–2001 ble lagt fram i 2001, som altså var introduksjonen av handlingsregelen. Da skrev den daværende arbeiderpartiregjeringen:

«En bør ikke basere den økonomiske politikken på at skatte- og avgiftsnivået skal øke. Snarere bør noe av det økte handlingsrommet økt innføring av oljepenger gir, gå til å «reduere skatter og avgifter».»

Det var altså en anbefaling fra Stoltenberg-regjeringen, som Stoltenberg-regjeringen selv aldri fulgte opp. Det var altså en forutsetning at vi skulle bruke det økte handlingsrommet på skattereduksjoner, på økte investeringer i infrastruktur, til satsing på forskning og utdanning, som vi vet er de tre områdene som gir størst grunnlag for økonomisk vekst. Det gjør denne regjeringen, og det har vi tenkt å fortsette med.

Presidenten: Det blir gitt anledning til oppfølgings-spørsmål – først Dag Terje Andersen.

Dag Terje Andersen (A) [10:07:34]: Det er ganske spesielt at statsråden bruker anledningen til å stille spørsmål til en representant som ikke har anledning til å svare, men statsråden skal få svar likevel. For de stemmer de sitatene fra den forrige regjeringen når det gjelder økonomi. Det var grunnen til at den forrige regjeringen satte ned selskapskatten f.eks., det var grunnen til at den forrige regjeringen la fram tidenes mest offensive nasjonale transportplan, som er den samme som regjeringen nå skryter av å gjennomføre.

Det spørsmålet som Marianne Marthinsen stilte, var: Kan statsråden synliggjøre at de store formuesskattelettelsene til de rikeste faktisk gir noen sysselsettingseffekt? Det skjønner jeg at vi ikke kommer til å få noe svar på, for det gir jo ikke en slik effekt. Det viser regjeringens egne utregninger.

Vi har erfaringene fra Reagan i USA – hans voodooøkonomi. Det fungerte ikke. Vi har fra Thatcher i England, som førte en økonomi som førte til mer arbeidsledighet og større forskjeller. Og vi har sett det i Sverige de siste årene.

Hvorfor skulle en økonomi som bare fører til økt arbeidsledighet og større forskjeller for folk, virke annerledes i Norge enn de landene som har prøvd det før og feilet?

Statsråd Siv Jensen [10:08:44]: Jeg skjønner at Arbeiderpartiet er mot å redusere formuesskatten. Det er en ærlig sak.

Jeg mener det er viktig i den situasjonen vi er i nå, faktisk å lytte til dem som kjenner hvor skoen trykker – de som eier de bedriftene som nå må gjennom en krevende omstilling. Samtlige av bedriftslederne og mange av deres ansatte ber om at vi fortsetter arbeidet med å redusere skattetrykket. De ber oss om å sørge for at vi skal ha konkurransedyktig skattenivå for eierskap i Norge. Det må gjelde alt eierskap i Norge, ikke bare utenlandsk eierskap i Norge, men også norsk eierskap i Norge. Derfor er det viktig å klare å gjøre flere ting på en gang, slik denne regjeringen gjør.

Vi har rekordinvesteringer i infrastruktur. Vi reduserer skatter og avgifter fordi det er nødvendig av hensyn til konkurransevnen. Vi satser massivt på både forskning og kunnskap, som vi vet vil gi økt sysselsetting over tid. Men det er ingen tvil om at det norske økonomi nå går gjennom, er en krevende omstilling. Den løser vi både med kortsiktige tiltak og med langsiktige strukturtiltak.

Presidenten: Kjell Ingolf Ropstad – til oppfølgings-spørsmål.

Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [10:10:02]: Det er ingen tvil om at det trengs en innretning av skatter og avgifter som gjør at bedriftene får en forutsigbarhet og ikke minst en mulighet til å kunne drive godt. Derfor er vi veldig innstilt på gode forhandlinger i Stortinget for å få til en skattereform som vil løse det. Men vi vet også at i den fasen vi er i nå, da det er stigende arbeidsledighet – høy arbeidsledighet i visse geografiske områder og spesielt i noen aldersgrupper – er det også viktig at en målretter tiltakene. Jeg tror at i hvert eneste budsjettforlik siden den nye regjeringa kom – i samarbeid med Kristelig Folkeparti og Venstre i Stortinget – har vi klart å øke lærlingtilskuddet, det har økt med 15 000 kr siden regjeringsskiftet. Vi har også fått inn i anbudsreglementet at det skal stilles krav om lærlinger, noe som er bra når en tenker på arbeidslivskriminalitet og å få ut useriøse aktører. Det vil også bidra til flere lærlinger. Er det noe som er farlig, er det at ungdommer er ledige, at de er ferdig utdannet i skolen og skal inn i lære, men i stedet må gå til Nav. Derfor vil jeg utfordre statsråden: Hvilke andre typer tiltak ser statsråden at det er nødvendig å gjøre for å sikre flere lærlinger, og for f.eks. å øke lærlingtilskuddet eller stille krav om lærlinger?

Statsråd Siv Jensen [10:11:10]: Jeg er helt enig med representanten Ropstad i at styrkingen av lærlingtilskuddet har vært viktig – sammen med en lang rekke av de andre tiltakene som er blitt vedtatt gjennom budsjettforlikene i Stortinget. Vi har tatt flere grep på sysselsettingssiden, vi har styrket arbeidsmarkedstiltakene, vi har styrket den bedriftsinterne opplæringen, vi har økt bruken av lønnstilskudd – særlig for å treffe særlig sårbare grupper i arbeidsmarkedet og lærlingtilskuddet, selv sagt – fordi det gjør at flere kan få utvidet kompetansen sin i en fase hvor arbeidsmarkedet er mer krevende. Vi skal gjøre mer av det vi vet virker, og det er nettopp derfor vi i et samarbeid mellom de fire partiene har forsterket denne ordningen målrettet ved hver eneste kors-

vei. Det er et tiltak vi får vurdere om vi skal styrke videre.

Presidenten: Geir Pollestad – til oppfølgingsspørsmål.

Geir Pollestad (Sp) [10:12:11]: Investeringer i vei og jernbane er viktig for å sikre aktivitet på kort sikt og for å legge til rette for framtidig verdiskaping. Denne regjeringen har brukt mer oljepenger de siste tre årene enn det som ble gjort på de foregående ti årene. I den situasjonen landet står oppe i nå, burde det vært satset mindre på skattekutt og mer på investeringer i vei og jernbane. Det er ingenting galt med Fremskrittspartiets og regjeringens retorikk på feltet, men ser vi på tallene, ser vi at investeringene i jernbane i vedtatt budsjett for 2016 er under nivået i det statsbudsjettet som Senterpartiets samferdselsminister la fram for 2014. Ser vi på investeringer i vei, er en under det nivået som det er lagt opp til i Nasjonal transportplan. For å sitere fra Jensens budsjettforslag for 2016:

«Det er i første rekke riksveginvesteringar som ligg under den økonomiske planramma i Nasjonal transportplan etter tre år.»

Hva vil finansministeren gjøre for å øke investeringene i infrastruktur, ikke bare snakke om det?

Statsråd Siv Jensen [10:13:12]: Jeg tror jeg vil be representanten Pollestad om å lese budsjettokumentene litt grundigere. I løpet av denne regjeringens virketid har vi etablert et infrastrukturfond på 100 mrd. kr, vi har fått på plass Nye Veier AS, vi har styrket bevilgningene til investeringer til både vei og bane i tillegg til at vi har grepet fatt i oppgaven som den rød-grønne regjeringen ikke tok seg av, nemlig vedlikeholdsetterslepet. For andre år på rad går vedlikeholdsetterslepet ned fordi denne regjeringen prioriterer både investeringer og vedlikehold. Det er altså mange uløste oppgaver på samferdselssektoren. Jeg er enig med representanten Pollestad i at noe av det mest fornuftige vi kan gjøre, er å bruke mer penger på infrastruktur. Det er nettopp derfor regjeringen gjør det – i tillegg til at vi reduserer skattene for å styrke konkurransevnen til vårt eget næringsliv og satsingen på forskning og utdanning, alle tre områder vi vet bidrar til økt vekst og verdiskaping over tid.

Presidenten: Terje Breivik – til oppfølgingsspørsmål.

Terje Breivik (V) [10:14:21]: Dei som no mistar jobbane sine i petroleumsindustrien og mange tilknytt næringer, må truleg finna seg ny jobb i andre sektorar. Og skal verksemdar som no står midt oppe i krise langs kysten, utvikla seg, er dei truleg like avhengige av å omstilla seg til nye marknader. Konkrete akutte tiltak som forsterkar og gjer det enklare å driva innovasjon i eksisterande verksemdar og starta nye, er noko av det viktigaste me kan bidra med politisk for å gjera kvardagen enklare.

No vart statsbudsjettet 2016 ganske bra i så måte, ikkje minst etter at Venstre bidrog med fleire konkrete tiltak her på huset, og Venstre kjem sjølv sagt til å fortsetta å bidra like tungt ved neste korsveg, men jobben her på huset vert betydeleg enklare og meir effektiv dess meir regje-

ringa legg inn i sine forslag, anten det er i RNB eller statsbudsjettet for 2017.

Eit typisk døme på tiltak som må på plass, er å gjera det enklare å skalera opp teknologi, t.d. Norsk Katapult-programmet til Siva, å fjerna skattar og avgifter til nystarta bedrifter ... (presidenten avbryter)

Presidenten: Tiden er ute. Statsråd Jensen får ordet.

Statsråd Siv Jensen [10:15:45]: Jeg er ikke helt sikker på om jeg oppfattet spørsmålet, men jeg kan i hvert fall si at jeg er enig med representanten Breivik i at det er viktig å satse på innovasjon og entreprenørskap.

Vi er jo inne i en situasjon hvor norsk økonomi skal gjennom en varig strukturell endring. Det antallet som har vært sysselsatt i olje- og gassrelatert næringsliv, kommer til å forbli en mindre størrelse i årene som kommer, selv om det kommer til å gi store, viktige impulser og bidrag til norsk økonomi også fremover. Men det gjør at vi må skaffe oss flere bein å stå på. Da må vi legge til rette for at det investeres mer i andre typer næringer med lønnsomme bedrifter og arbeidsplasser. Derfor er det viktig å bruke hele virkemiddelapparatet, både gjennom tiltak som direkte treffer entreprenører og gründere, og ikke minst også gjennom skattesystemet. Jeg er veldig glad for den enigheten som er fremforhandlet mellom de fire partiene gjennom budsjettforlikene.

Presidenten: Snorre Serigstad Valen – til oppfølgingsspørsmål.

Snorre Serigstad Valen (SV) [10:16:52]: Statsråden virker veldig sikker i sin sak i diskusjonen om formuesskatten, selv om det ikke er noe forskning eller dokumentasjon regjeringen kan vise til som bekrefter finansministerens syn. Men hvordan kan det ha seg at uføre, arbeidsløse og ungdom som har falt ut av videregående, alltid skal motiveres til mer innsats ved å motta mindre, mens de aller rikeste kapitalistene i samfunnet alltid skal motiveres av finansministeren ved å motta mye mer?

Statsråd Siv Jensen [10:17:24]: Jeg er helt uenig i den påstanden.

Forutsetningen for at vi skal kunne ha gode, trygge, rause velferdsordninger i Norge som tar vare på dem som av ulike årsaker faller utenfor, eller at vi skal kunne evne å ta vare på dem som i midlertidige perioder går uten arbeid, er at noen er med på å finansiere dette. Da trenger vi lønnsomme bedrifter, og forutsetningen for å få lønnsomme bedrifter er at vi har konkurransevne. Forutsetningen for at de skal ha konkurransevne, er at de kan operere i et miljø som ikke utkonkurrerer dem i forhold til land det er naturlig å sammenlikne seg med. Skattenivået i Norge har i mange år vært høyere enn i land det er naturlig å sammenlikne seg med. Derfor foreslår regjeringen å redusere selskapskatten ned til et konkurransedyktig nivå. Vi har lyttet til alle dem som eier sine egne bedrifter i Norge, og tar dem på alvor når vi også foreslår å redusere formuesskatten, rett og slett fordi det gir flere arbeidsplass-

ser og tryggere inntekter, som gjør at vi kan opprettholde velferdssamfunnet vårt.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Hans Olav Syversen (KrF) [10:18:39]: Spørsmålet går til finansministeren. Til den forrige runden skal det sies at det hørtes ut som om det var gitt enorme skattelettelser for inneværende år. Hvis man ser på den bokførte effekten av skattelettelsene for inneværende år, er den kanskje mer begrenset enn det regjeringen selv ønsker, men den er i hvert fall svært begrenset.

Men det jeg var opptatt av, er hva man bør og kan gjøre nå for dem som er arbeidsledige, og mot den økende ledigheten. Et godt barometer er Norges Banks regionale nettverk og hvordan de vurderer arbeidsmarkedssituasjonen. Norges Banks regionale nettverk er basert på intervjuer med over 300 bedrifter over hele landet. Deres rapport, som kom for et par uker siden, viser noen veldig interessante funn som for Kristelig Folkeparti er veldig viktige i arbeidet med hva vi kan gjøre for å styrke kampen mot arbeidsledighet i revidert budsjett. Etter vårt syn er det nødvendig ut fra bl.a. denne rapporten å se på hvordan vi kan komme med målrettede tiltak som ikke hindrer nødvendig omstilling, men i realiteten bidrar til det, og at ledighetsveksten, som er særlig stor på Sør-Vestlandet, adresseres spesielt. Vi trenger tiltak som virker raskt, som stimulerer sysselsetting i privat sektor, som sparer oss for fremtidige utgifter, og som ikke forplikter oss på et høyere generelt utgiftsnivå. Da er det – ikke minst ut fra effektene fra finanskrisen og hva man gjorde da – vedlikehold og rehabilitering av bygg som kan gi en slik positiv kortsiktig effekt, men også en langsiktig positiv effekt. Så mitt konkrete spørsmål er: Mener finansministeren det er nødvendig med særskilte ekstratiltak rettet mot Sør-Vestlandet i revidert budsjett?

Statsråd Siv Jensen [10:20:56]: Regjeringen mener, og mente, at det var helt nødvendig med spesielle tiltak rettet mot Sør- og Vestlandet. Det var nettopp derfor vi la frem en tiltakspakke på 4 mrd. kr i forbindelse med statsbudsjettet for inneværende år, hvor det var særlig tre satsingsområder som ble prioritert. Det var nettopp vedlikehold og bygg, det var næring og innovasjon, og det var arbeidsmarkedstiltak. Det er fordi vi vet at det gir ganske umiddelbar effekt. Selv om det på ingen måte løser de langsiktige strukturelle utfordringene norsk økonomi går igjennom, vil det være en midlertidig lettelse i den regionen hvor utfordringene er størst. Det var derfor vi lette målrettet og systematisk etter prosjekter som relativt raskt kunne iverksettes. Det er nå løpende kontraktinngåelser på mange av disse prosjektene, nettopp fordi vi ville unngå å vedta prosjekter som først ville kunne settes i verk kanskje etter at de problemene norsk økonomi nå møter, er over. Det var en av hovedutfordringene i forbindelse med finanskrisen, at mange av tiltakene Stortinget besluttet, først ble iverksatt og begynte å jobbe i økonomien etter at finanskrisen var over, og da kunne de strengt tatt også virke mot sin hensikt.

Så det er viktig å få realisert prosjektene raskt og i de områdene hvor sysselsettingsbehovene er størst, og det mener jeg at tiltakspakken i det alt vesentlige bidrar til. Men så har regjeringen også hele tiden sagt at vi løpende må vurdere om situasjonen forverrer seg, og det gjør det mulig for oss også å kunne komme med nye og ekstraordinære tiltak i revidert hvis situasjonen skulle tilsi det.

Hans Olav Syversen (KrF) [10:22:42]: Jeg tar det som et positivt svar på Kristelig Folkepartis utfordring. Jeg er helt enig i at det vi gjorde, var egentlig en generell kraftig stimulans i budsjettet, men jeg vil også si, når en går inn i tallene fra mars, at det er behov for ytterligere å målrette tiltak mot geografiske områder og sektorer.

Da har jeg lyst til å ta fram et brev som ble sendt – tverrpolitisk – fra fylkesstyrelederen i KS Rogaland, Janne Johnsen, i midten av mars, som jo på en veldig forbilledlig måte peker på hvilke konkrete prosjekter man kan iverksette raskt, med ulike beløpsgrenser, og som kan stimulere økonomien positivt og ikke hindre omstilling, og dermed også bidra kortsiktig, men også langsiktig i det arbeidet vi i fellesskap skal gjøre.

Så mitt spørsmål er: Er den typen tiltak som her skisseres, noe regjeringen vil ta med?

Statsråd Siv Jensen [10:23:44]: Regjeringen er selv-sagt også i tett og løpende dialog med KS for både å kartlegge og vurdere om det er prosjekter klare rundt omkring som raskt kan iverksettes hvis behovet skulle være der. Det er klart det er mange uløste behov rundt omkring i mange av landets kommuner, men vi må, som representanten Syversen helt riktig sier, målrette tiltakene, og det mener jeg vi så langt har gjort gjennom det statsbudsjettet som ble vedtatt før jul. Det betyr ikke at vi er i mål. Det betyr at vi løpende må vurdere om vi skal iverksette nye og flere tiltak, og første muligheten til å gjøre det er i forbindelse med revidert budsjett, som Stortinget får i mai.

Presidenten: Det åpnes for oppfølgingsspørsmål – først Filip Rygg.

Filip Rygg (KrF) [10:24:37]: Under finanskrisen var fremskrittspartileder Siv Jensen bekymret over manglende handling fra daværende regjering. Jensen krevde store endringer i statsbudsjettet for å møte økende ledighet og finanskrisen. Til VG i slutten av oktober 2008 sa nåværende finansminister:

«Regjeringen må gå inn med større investeringer både i infrastruktur og vedlikehold av bygningsmasse. Men også kommunene kommer til å få et forferdelig år neste år. Derfor fattet vi vedtak på landsstyret i helgen om å tilleggsbevilge 5 milliarder kroner i vårt alternative statsbudsjett.»

Uttalelsene var gode. Vi vet at nå, som da, strever særlig byggebransjen, og selv om Norge ikke er inne i en ny finanskrisen, er det geografiske deler av landet som merker konsekvensene av lavere oljepris og dermed også høyere ledighet.

Jeg vil gjerne utfordre finansministeren: Vil vi se

samme offensivitet, samme ekstraordinære tiltak, som daværende partileder og nåværende finansminister tok til orde for i 2008?

Statsråd Siv Jensen [10:25:38]: Det er jo den offensiviteten regjeringen har lagt til grunn i forslagene vi har lagt frem for Stortinget i forbindelse med statsbudsjettet ikke minst for inneværende år. Det handler om ekstraordinær satsing på bygg og vedlikehold fordi det er riktig og nødvendig. Det handler om å styrke kommunene slik at de kan utløse flere tiltak og prosjekter. Det handler om en kraftig satsing på infrastruktur både til vedlikehold og til nye investeringer. Det handler om å styrke konkurransevnen til et samlet norsk næringsliv. Men det er også viktig å huske på at de utfordringene som norsk næringsliv nå møter, er ganske todelt. Hovedutfordringen ligger i og rundt bedrifter som er knyttet til olje- og gassrelatert næringsliv og industri, mens store, andre deler av norsk næringsliv går veldig bra. Da er det viktig at vi bruker riktige virkemidler, slik at vi ikke for å hjelpe dem som har en utfordrende tid, ødelegger for dem som nå har vekst og nye markedsmuligheter.

Presidenten: Torstein Tvedt Solberg – til oppfølgings-spørsmål.

Torstein Tvedt Solberg (A) [10:26:49]: Det er ikke tvil om at situasjonen forverrer seg. For få minutter siden presenterte SSB de nye AKU-ledighetstallene for januar. De melder om 134 000 ledige, 4,8 pst., langt over det nivået som er spådd i nasjonalbudsjettet.

Finansministeren har tidligere sagt at den økte olje-engebruken skulle være målrettet i en tiltakspakke inn mot Sør-Vestlandet. Stavanger Aftenblad har vist oss, da de gikk gjennom tiltakspakken, at dette var en bløff – den var ikke målrettet, den ble ikke brukt på tiltak som virker, og det er fortsatt usikkerhet rundt store beløp i tiltakspakken på kun 4 mrd. kr. For meg ser det ut som om regjeringa har gitt opp de arbeidsledige og ikke er villig til å sette i gang tiltak som virker.

Jeg lurer derfor på hva finansministeren tenker når hun i dag ser at igjen går ledigheten oppover, igjen setter en nye rekorder i høy arbeidsledighet. Hva vil hun så si til de 134 000 som nå er ledige, som har sett en regjering som ikke er villig til å sette inn tiltak? Kan de ha tillit til at regjeringa nå våkner?

Statsråd Siv Jensen [10:27:58]: Det er helt riktig at det er blitt lagt frem nye AKU-tall mens vi har stått i dette ordskiftet. Det betyr at jeg ikke har hatt anledning til å gå dypt inn i dem. Jeg har forstått det dit hen at det er en økning på 0,2 prosentpoeng i forhold til oktober i fjor, men at også sysselsettingen øker, ifølge det dokumentasjonsgrunnlaget som i dag legges frem. Men jeg har lyst til å understreke at usikkerheten i materialet er stort, særlig fordi vi i forrige måned fikk noen gledelige nyheter i Nav-tallene, som tyder på at arbeidsledigheten kanskje har stoppet noe opp. Mitt poeng med å si det er å understreke den store usikkerheten som ligger i dette.

Jeg vil ta avstand fra påstanden om at tiltakspakken er en bløff – det er ikke riktig. Det er 4 milliarder målrettede penger som skal gå til å avhjelpe en mer krevende situasjon, særlig på Sør- og Vestlandet. Det handler jo ikke om å gi opp de arbeidsledige, snarere tvert om – det handler om å ta dem på alvor, sørge for at det skapes nye, lønnsomme arbeidsplasser rundt omkring i hele landet.

Presidenten: Geir Pollestad – til oppfølgings-spørsmål.

Geir Pollestad (Sp) [10:29:13]: I går kom meldingen om at Orkla vurderer å flytte 80 arbeidsplasser knyttet til ketchupproduksjon fra Rygge til Sverige.

På Sør- og Vestlandet opplever en at tiltakspakken er en bløff, at den ikke er målrettet.

I Rygge opplever en at regjeringen gjennomfører en målrettet politikk for å bli kvitt arbeidsplasser. Jeg tenker da på den såkalte flyseteavgiften, en avgift som finansministeren selv har sagt er innført for å få penger i statskassen. Når en ser at ledigheten stiger, vil finansministeren da vurdere å skrote denne avgiften, som vil ramme norske arbeidsplasser direkte, og som – ifølge finansministeren – har liten eller ingen miljøeffekt?

Presidenten: Presidenten vil påpeke at ordet «bløff» ikke er et parlamentarisk uttrykk.

Statsråd Siv Jensen [10:30:12]: Jeg er ikke helt sikker på om Pollestad nå spurte meg om Orkla eller om passasjeravgift, men jeg kan bekrefte at Stortinget før jul vedtok at det skulle innføres en passasjeravgift som i utgangspunktet skulle komme fra 1. april.

Før påske meddelte jeg at vi vil utsette iverksettelsen av den til 1. juni, rett og slett fordi ESA nå ser på saken. Vi mener at dette ikke er i strid med statsstøtteregulverket, og slik sett heller ikke trenger å notiseres til ESA, men når ESA nå er villig til å se på saken, har regjeringen funnet det hensiktsmessig å utsette iverksettelsen av avgiften til 1. juni.

Jeg er klar over at representanten Pollestad har stilt mange spørsmål knyttet til passasjeravgiften. Jeg vil allikevel bruke de siste 10 sekundene til å understreke at arbeidsledighet er utfordrende for alle som rammes av det. Derfor er det viktig at vi holder fast ved de tiltakene som vi vet skaper vekst og verdiskaping, og det har regjeringen tenkt å fortsette med.

Presidenten: Vi går til neste hovedspørsmål.

Trygve Slagsvold Vedum (Sp) [10:31:32]: Finansminister og fremskrittspartileder Siv Jensen har satt ny norsk rekord i antall statsbyråkrater i departementer og direktorater – gratulerer. Vi har i Norge aldri noensinne hatt en regjering som har ansatt flere byråkrater i et så forrykende tempo som vi har nå – kondolerer (munterhet i salen). Jeg synes det er forunderlig at bare i departementer og direktorater er det ansatt 1 539 nye byråkrater siden regjeringsskiftet i 2013. Den 2. september 2013 gikk partileder Siv Jensen – som representerer Fremskrittss-

partiet – ut og lovde krig mot byråkratiet. Nå har vi fasiten.

La meg ta et par eksempler: Høsten 2013 skulle man sentralisere og legge ned lokale kontorer i den statlige økonomistyringen og legge dem til noen byer. Det skulle bli færre byråkrater. Svaret er at det har blitt flere byråkrater. Så har man gjennomført en massiv sentralisering av politiet. Man skulle frigjøre ressurser, man skulle få mer politi nær folk. Svaret er – hvis vi leser Politiforum som kom ut i går – at man kutter i politiressursene nær folk. Det er mindre politiressurser i distriktene, det er eksplosiv vekst i konsulentbruk, og det er 48 pst. flere ansatte i Politidirektoratet i dag enn det var i 2013. La meg ta et tredje eksempel: Lokalsykehus blir lagt ned. Men når man ser på Helsedirektoratet, er det 24 pst. flere byråkrater i Helsedirektoratet i dag enn det var i 2013.

Først sentraliserer man, så byråkratiserer man i et forrykende tempo. Mitt spørsmål til finansminister Siv Jensen er: Mener Fremskrittspartiet fortsatt at det er et mål å redusere byråkratiet?

Statsråd Siv Jensen [10:33:39]: Jeg er uenig i påstanden om at man både sentraliserer og byråkratiserer. Jeg mener snarere tvert imot at regjeringen siden vi tiltrådte har jobbet med en lang rekke viktige reformer for å bedre tjenestetilbudet til folk innen ulike sektorer.

På samferdselsområdet er det iverksatt en lang rekke reformer som gjør at vi nå over tid kan bygge både vei og bane raskere, rimeligere og bedre enn tidligere. Det vil gi mer vei for pengene, og det vil jo svare på mange av de utfordringene og forventningene som norsk næringsliv har.

Tallene som regjeringen presenterte før påske knyttet til behandlingstider i sykehusene, viser at de grepene vi har tatt der, gjør at det går riktig vei. Det kan helt sikkert helseministeren si mer om, hvis han får spørsmål.

Men jeg er enig i at vi på ingen måte er i mål når det gjelder å få en effektiv statsforvaltning i Norge. Jeg mener snarere tvert imot at den jobben er langt fra gjort. Men mange av de reformene vi er i gang med, og ikke minst det at vi nå har iverksatt denne ABE-reformen, som hvert eneste år stiller krav til hver eneste statlige etat om bedret ressursbruk over tid, kommer til å bety at vi får mer igjen for skattebetalernes penger. Men er vi i mål? Nei, det er vi ikke. Pågår kampen frem mot å få en effektiv stat og et effektivt byråkrati fortsatt? Ja, det gjør den, det kan jeg forsikre representanten Slagsvold Vedum om.

Trygve Slagsvold Vedum (Sp) [10:35:09]: Det har jo aldri vært større behov for det enn nå, en har aldri vært lenger fra målet enn nå. For det er jo et faktum at byråkratiet aldri har vokst mer enn etter at Siv Jensen ble finansminister, og at byråkratiet i departementer og direktorater aldri har vokst mer enn etter at Fremskrittspartiet fikk nøklene inn der. Så hvis Fremskrittspartiet er opptatt av å redusere byråkratiet, så burde de si: Vær så god, ta over styringen så vi kan få gjort noe med det, for vi evner det i hvert fall ikke.

Og når en da ser på politiet, som har hatt en vekst på opp mot 50 pst. i Politidirektoratet, og så ser vi, når vi rei-

ser rundt i landet, at det kuttes i de lokale politiressursene. I fjor tok Politidirektoratet 100 mill. kr fra distriktene for å styrke sin egen virksomhet, og så får vi rapporter fra f.eks. Hordaland om at en ikke har ressurser til å etterforske vanlig hverdagskriminalitet. Hva slags prioritering er dette fra Fremskrittspartiet, at man styrker byråkratiet, mens man kutter i ressursene til politiet som skal sikre din og min hverdag?

Statsråd Siv Jensen [10:36:05]: Den påstanden er rett og slett gal. Denne regjeringen har styrket kampen mot kriminalitet i hvert eneste budsjett siden vi tiltrådte. Vi har både økt bevilgningene til politiet og sikret at alle nyutdannede kommer i arbeid etter endt utdanning fra Politihøgskolen. Det er bra. Men dette var en utfordring vi ga den rød-grønne regjeringen hvert eneste år, uten at de evnet å gjøre noe med det. Vi har styrket domstolene, vi har styrket fengselkapasiteten, vi har rett og slett bidratt til at samfunnet vårt gradvis blir tryggere. Kampen mot kriminalitet står høyt på listen til denne regjeringen. Så det å si at vi ikke har styrket bevilgningene til politiet, er rett og slett feil.

Jeg vil gjenta det jeg sa i sted om at det fortsatt er et forbedringspotensial, og at vi på ingen måte er i mål, men vi har igangsatt en lang rekke reformer, nettopp for å bidra til at vi bruker skattebetalernes penger bedre. Men jeg må også minne om at det er jo ikke alle reformer regjeringen har foreslått for Stortinget, som ville bidratt til mindre byråkrati, som vi har fått flertall for.

Presidenten: Det åpnes for oppfølgingsspørsmål – først Geir Pollestad.

Geir Pollestad (Sp) [10:37:18]: Regjeringen er ivrig etter å sentralisere viktige tjenester som er nærme folk. En sånn ideologisk drevet sentralisering og byråkratisering er Senterpartiet imot.

Men nå er det også sånn at Senterpartiet på noen områder selvsagt er for færre og mer effektive enheter. Bompengeskaping er et sånt område, og vi støtter målet om å få dagens 47 bompengeselskaper ned til fem. Det vil være en avbyråkratiseringsreform. Den reformen er i det blå. Ingen vet hvor den blir av. Norvegfinans, som organiserer bompengeselskaper med Fremskrittspartiet i regjering, skriver: «Bompengefinansiering er en bransje i vekst og utvikling.» Vil statsråd Jensen ta initiativ til at denne viktige reformen faktisk blir noe mer enn bare snakk? For nå har en knapt kommet en meter vei i prosessen.

Statsråd Siv Jensen [10:38:16]: Regjeringen mener alvor med bompengereformen, og representanten Pollestad har helt rett i at det er en meningsløs ressursbruk å ha så mange innkrevingselskaper rundt omkring i landet. Man kan gjøre dette på en langt mer effektiv måte og dermed frigjøre penger direkte tilbake til veibygging, som må være hele poenget.

Spørsmål om detaljene rundt fremdriften i reformen er det naturlig at representanten stiller til samferdselsministe-

ren, som helt sikkert har detaljene klare hvis representanten spør ham.

Presidenten: Truls Wickholm – til oppfølgingsspørsmål.

Truls Wickholm (A) [10:38:58]: Finansministeren har kuttet statens inntekter med nærmere 20 mrd. kr. 50 pst. av dem har gått til de 5 pst. rikeste. Og det er riktig at finansministeren taper fondet for å få dette til, for når finansministeren tar penger ut og ikke fyller på, blir det altså mindre som finansministeren kan få renter av. Hun øker utgifterne med 180 mrd. kr, og hun dokumenterer ingen sysselsettingseffekt av skattekuttene sine – hvis en da ikke regner med disse 7 988 nye statsansatte eller 1 539 nye i departement og direktorat. Antakeligvis vil også noe av Fremskrittspartiets politikk, bompengeselskap som må ettergås av nye byråkrater, føre til mer byråkrati i staten. Hvordan ligger det an med krigen mot byråkratiet når vi ser denne utviklingen under Fremskrittspartiet?

Statsråd Siv Jensen [10:40:04]: Dette er et spørsmål som begynte med handlingsregelen, og som avsluttes med byråkrati. Jeg tror jeg skal prøve å rydde opp i noen av de gamle påstandene som kom i spørsmålet.

Arbeiderpartiet beskylder regjeringen for å bruke for mye oljepenger. Jeg har lyst til å minne om at hele poenget med handlingsregelen har vært at vi skal fase inn mer penger år for år. Det var hele forutsetningen i den handlingsregelen som Arbeiderpartiet la frem tilbake i 2001. Men det var noen flere forutsetninger, nemlig at den økte pengebruken skulle gå til å redusere skattene, til å øke investeringene i infrastruktur, til å satse mer på kunnskap. Når på veien fra 2001 og frem til i dag var det Arbeiderpartiet forlot det sporet de selv ba Stortinget om å være enig i? For en kamp som den Arbeiderpartiet med så stor iver fører mot skattereduksjoner, som gir bedre konkurransevne for vårt næringsliv, skal man lete en stund etter. Jeg må si jeg synes det er oppsiktsvekkende at Arbeiderpartiet går til kamp mot et konkurransedyktig skattesystem når det er det norsk næringsliv ber om.

Presidenten: Sveinung Rotevatn – til oppfølgingsspørsmål.

Sveinung Rotevatn (V) [10:41:25]: Finansministeren begynte svaret sitt til representanten Slagsvold Vedum med å seie at ho var ueinig i påstanden. Det synest eg er ein litt uheldig ordbruk, for representanten Slagsvold Vedum kom ikkje med nokon påstand eller noko det var mogleg å vere ueinig i. Det har vorte 1 539 fleire tilsette i statsforvaltninga under Siv Jensen som finansminister, til saman nærmare 8 000 fleire statstilsette.

Som det har vorte nemnt, varsla Framstegspartiet at dei skulle gå til krig mot byråkratiet. Eg må seie at det er ein ganske uheldig språkbruk i utgangspunktet, men så langt ser i alle fall den krigen ut til å vere vunnen på walkover – på byråkratiet si side.

Venstre er enig i at ein bør dempe – og helst reduse-

re – veksten i statsforvaltninga. Men vi har registrert få, om nokon, forslag frå regjeringa – det einaste måtte vere dette flate kuttet som vi har vore med på å forsterke i budsjettforliket. Likevel går dette for sakte. No er det halvanna år til neste stortingsval – kva har finansministeren tenkt å gjere for å oppfylle sine valløfte?

Statsråd Siv Jensen [10:42:27]: Det jeg sa jeg var uenig i, var påstanden om mer sentralisering under denne regjeringen – det er jeg uenig i. Jeg mener snarere tvert imot at vi har vært opptatt av at vi på alle områder skal bedre tjenestetilbudet til folk der de bor. Da handler det om å organisere samfunnet vårt på en smartere måte, slik at vi får mer igjen for skattebetalernes penger. Det er en av grunnene til at vi jobber med en kommunereform. Det er en av grunnene til at vi har gjennomført store reformer på samferdselsområdet. Det er en av grunnene til at vi har gjennomført en lang rekke reformer innenfor helseområdet. Det er en av grunnene til at det har vært iverksatt flere reformer på hele skatteforvaltningsområdet.

Jeg er mer enn villig til å samarbeide med Venstre om ytterligere avbyråkratiseringstiltak, men da er det også en forutsetning at vi får forslagene våre igjennom. Den siste reformen som jeg la frem for Stortinget, om å avvikle den kommunale skatteinnkrevningen, var ikke Venstre for.

Presidenten: Line Henriette Hemdal – til oppfølgingsspørsmål.

Line Henriette Hemdal (KrF) [10:43:42]: Regjeringen og stortingsflertallet har de to siste årene lagt inn et effektiviseringskrav i budsjettet. Statsråden har nå sagt at regjeringen ikke er i mål, og at regjeringen har satt i gang mange reformer.

Mitt enkle spørsmål til statsråden er: Hvilke effekter ser statsråden i dag av de effektiviseringsmålene som vi har satt oss?

Statsråd Siv Jensen [10:44:15]: Jeg er veldig glad for det spørsmålet, og jeg håper at jeg nært frem i tid kan gi et mye mer detaljert og utfyllende svar på nettopp dette. Det er viktig å måle effektene av en ny reform, som ikke er ny i den forstand, for den har vært gjennomført i mange andre land og vart lenge i mange andre land med god effekt, men i Norge ble den altså innført etter at Høyre og Fremskrittspartiet kom i regjering. Så har også stortingsflertallet forsterket effektene av avbyråkratiserings- og effektiviseringsreformen gjennom budsjettforhandlingene, men det vi ser, er at der hvor tiltakene styres målrettet i den enkelte statlige etat, gir de også gode, målbare effekter. Det er bra. Men dette er effekter vi gjerne vil rapportere om til Stortinget, så så fort vi har et rapporteringsgrunnlag – for dette er en helt ny reform – vil vi i detalj kunne informere Stortinget om det.

Presidenten: Snorre Serigstad Valen – til oppfølgingsspørsmål.

Snorre Serigstad Valen (SV) [10:45:16]: Bak det som representanten Hemdal og statsråden begge omtaler som

en effektiviseringsreform, skjuler det seg noe interessant. For det er jo riktig som representanten Slagsvold Vedum sa, at antallet byråkrater øker med Siv Jensen som finansminister, samtidig som det gjennomføres flate ostehøvelkutt, effektiviseringskutt i hele staten. Det må bety at kuttene ikke tas i det statlige byråkratiet og i departementene, men tas på tjenestesiden. Hvorfor er ikke finansministeren villig til heller å kutte i det faktiske statlige byråkratiet, i den statlige konsulentbruken som er på milliarder på milliarder i året, istedenfor å kutte i tjenestetilbudet til det norske folk?

Statsråd Siv Jensen [10:46:00]: Jeg er mer enn villig til å gjøre det også, og ingenting ville glede meg mer enn at SV også begynte å bli mer opptatt av hvordan vi kan få en mer effektiv statsforvaltning. Jeg mener det er et viktig overordnet mål. Det var en av grunnene til at vi innførte ABE-reformen. Jeg er uenig i at det bare er et flatt ostehøvelkutt. Det er et målrettet krav som stilles til hver eneste enhet i hele statsforvaltningen, og poenget er at det blir stilt strengere krav om ressursbruken. Det mener jeg vi er nødt til å gjøre, og vi kommer til å måtte gjøre mer av det i årene som kommer. Så kan vi i tillegg til det drive områdegjennomganger og systematisk ta for oss alle de områdene hvor det er rom for forbedringer, og det vil jeg mer enn gjerne diskutere videre med SV.

Presidenten: Vi går til neste hovedspørsmål.

Ola Elvestuen (V) [10:47:06]: Mitt spørsmål går til olje- og energiministeren.

Global oppvarming er en stadig mer alvorlig realitet. Februar var den varmeste måneden som noensinne er registrert internasjonalt i moderne tid. Det understreker viktigheten av Paris-avtalen og av å nå de målene som er satt i Paris-avtalen, som viser at vi ikke bare må nå 2-gradersmålet, men at vi må strekke oss mot 1,5 grad, og at verden må ha negative utslipp når vi kommer ut i andre halvdel av dette århundret – altså store endringer og store utslippsreduksjoner.

Nylig har Statoil gjort en vurdering av konsekvensene av gjennomføring av Paris-avtalen og sier at de vil tape 20 mrd. kr. Det er mye penger, men kanskje ikke så dramatisk. Ellers i energisektoren er det langt mer dramatiske endringer. Den største private kullprodusenten i verden, Peabody, er i ferd med – eller i hvert fall på randen til – å gå konkurs. Ser man på de store energiselskapene i Tyskland, enten det er E.ON, Vattenfall eller RWE, ser man at de sliter med inntektene, og at verdien av selskapene nærmest smelter vekk. Jeg er sikker på at hadde man gått fem år tilbake i tid, er det ingen av disse selskapene som hadde sett for seg denne utviklingen.

Samtidig har man en gledelig utvikling med at batteriteknologien stadig utvikles. Det blir bedre lagringskapasitet, den brukes i transportsektoren og blir billigere. Fornybar energi blir stadig mer konkurransedyktig overfor de fossile energikildene.

Da blir mitt spørsmål til statsråden: Hvilken langsiktig utvikling og risiko ser statsråden for norsk olje- og gass-

virksomhet – og dermed også for den norske staten – i lys av Paris-avtalen, og hvordan vil han møte denne?

Statsråd Tord Lien [10:49:14]: La meg først begynne med å si at klimautfordringen er en stor utfordring. Derfor er det bra at regjeringen i sitt arbeid med å møte klimautfordringen har sterk støtte fra Venstre, men også fra et betydelig flertall i Stortinget.

Klimautfordringen er ikke bare stor – den er åpenbart også en global utfordring som må finne globale løsninger. Vi ser f.eks. at en del av løsningen for å redusere klimagassutslippene raskt og effektivt som i stadig større grad velges i Europa, og som bl.a. ble kommunisert fra britiske myndigheter rett før jul, er å erstatte nettopp kullkraften, som representanten Elvestuen er inne på, med gass. Det er en av de raskeste og mest effektive måtene å redusere utslippene av klimagasser på.

Norsk olje- og gassproduksjon er en del av EUs klimakvotestystem. Det har også bred oppslutning i Stortinget. En politikk for tiden som ligger foran oss, og som er forenlig med målene som verdenssamfunnet satte seg i Paris, tilsier at det over tid vil bli dyrere å slippe ut CO₂ og andre klimagasser innenfor rammen av EUs klimakvotestystem. Dette er forhold som oljeselskapene vil ta hensyn til når de som har ansvaret for å gjøre de kommersielle beslutningene på norsk sokkel, bestemmer seg for hvor de vil lete etter olje, og hvor de vil bygge ut oljeproduksjonen og ikke minst gassproduksjonen i tiden framover. Dette mener jeg vi har et system som er robust overfor og godt forberedt på – noe som også Stortinget sluttet seg til da min daværende statsrådskollega Tine Sundtoft la fram disse tingene i fjor vår.

Ola Elvestuen (V) [10:51:19]: Statsråden påpeker ofte i sin argumentasjon at norsk olje- og gassvirksomhet er den reneste produksjonen som finnes i verden. Det har nok vært riktig, selv om en i dag ser at utslipp per produsert enhet også i Norge går opp. Hvis vi ser på de behovene som er internasjonalt, gjelder det ikke bare at vi skal ha lite utslipp ved produksjon, vi må også være en kraftig bidragsyter for karbonfangst og -lagring.

Statsråden har lagt fram en strategi for fangst og lagring der vi skal gjennomføre et fullskalaprojekt innen 2020. Men den virkelig store betydningen vil det jo ha når en får fram en teknologi hvor vi kan ta i bruk de lagringsmulighetene som er i Nordsjøen. Hvordan ser statsråden for seg at vi vil kunne drive fram teknologien for karbonfangst og -lagring, og hvordan skal vi kunne ta i bruk, og få en verdikjede for å kunne ta i bruk, magasinmulighetene som er i Nordsjøen?

Statsråd Tord Lien [10:52:28]: Når det gjelder å utvikle teknologi for å lagre CO₂, er ikke det teknologi vi trenger å utvikle. Det har tvert imot Statoil holdt på med på norsk sokkel i snart 20 år. De deponerte de første årene 1 million tonn og i de senere årene, etter at også Snøhvit kom i produksjon, nesten 2 millioner tonn CO₂ på norsk sokkel. Det er et arbeid som selvfølgelig har regjeringens fulle støtte.

Så er det helt riktig som representanten Elvestuen påpeker, at på lengre sikt er det ingen tvil om at det er store muligheter for å lagre betydelige mengder CO₂ på norsk sokkel. Det er grundig dokumentert av både Oljedirektoratet og Gassnova, selv om de tekniske løsningene på noen av disse arealene må jobbes videre med. Problemet er at mens vi for ti år siden så for oss 10–15 karbonfangstanlegg i Nordvest-Europa, har det ikke skjedd at noen av dem har blitt realisert. Så det er rett og slett ingen som etterspør lagringskapasitet.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – først Terje Breivik.

Terje Breivik (V) [10:53:41]: Oppfølgingsspørsmålet går til finansministeren.

Skattar og avgifter er eit av dei tyngste politiske verk-tøya me har for å leggja til rette for næringsutvikling og verdiskaping. Petroleumsskatteregimet vart sist gjennom-gått gjennom ein NOU som kom i år 2000, for meir enn 15 år sidan. På dei åra har det skjedd store endringar – struk-turmessige, oljeprismessige og kostnadmessige, og end-ringar i ytre rammevilkår som gjeld m.a. klima. Og ikkje minst står vi midt oppe i eit energimessig paradigmeskifte som vil auka i styrke framover.

Skal me sikra eit grønt skifte og grøn vekst også i petro-leumssektoren, er det vanskeleg å koma utanom ein aktiv skatte- og avgiftspolitik. Noreg som leiande energinasjon har utvilsamt no behov for ein ny, heilskapleg gjennom-gang av petroleumsskatteregimet. Spørsmålet er om fi-nansministeren er samd i dette og saman med Venstre vil bidra til at ein slik gjennomgang vert sett i verk.

Statsråd Siv Jensen [10:54:51]: Jeg må innrømme at jeg ble litt overrasket over det spørsmålet, rett og slett fordi all den dialogen jeg har med norsk olje- og gassnæring og selskapene tilknyttet produksjonen på norsk sokkel, handler om behovet for forutsigbarhet i skattesystemet. Det er altså ingen som ber om at vi skal gjøre store endringer i det eksisterende skattesystemet – snarere tvert imot sikre forutsigbarheten, robustheten og den langsiktigheten som ligger i dette.

Det mener jeg er viktig å ta på alvor, for vi er nå inne i en situasjon hvor vi må gjøre to ting på en gang. Vi skal ikke bort fra olje- og gassproduksjon i Norge. Men den kommer til å bli mindre, og vi må sørge for å ta vare på den sysselsettingen og de arbeidsplassene som denne næringen tross alt har, som fortsatt er stor og som kommer til å være stor. Men vi må også sørge for å stimulere til at vi får flere bein å stå på, og nettopp derfor er det viktig at vi gjør andre grep i skattesystemet – som bidrar til at det foretas nye investeringer i Norge, og som gjør at vi får flere næringer og flere bein å stå på i årene som kommer.

Presidenten: Terje Aasland – til oppfølgingsspørsmål.

Terje Aasland (A) [10:56:09]: Olje- og energiminis-teren kan igjen stille seg bak talerstolen. Mitt spørsmål går til ham fordi klimautfordringene på den ene siden og

lav oljepris og økende arbeidsledighet på den andre er alle oppgaver som knytter seg til ansvarsporteføljen til olje- og energiministeren.

Det er ingen tvil om at klimautfordringene er en stor oppgave for oss alle sammen. Forpliktelsene er gitt gjennom Paris-avtalen. Ledigheten, den ledige kunnskapen, er en stor utfordring. Vi har hørt en rekke spørsmål tidligere i dag om akkurat det, og derfor blir mitt spørsmål til olje- og energiministeren hvordan han tenker, og hvilke bidrag han kan komme med når det gjelder punkt én, å følge opp klimaforliket, og punkt to, sikre at kunnskapen som nå blir ledig, gir nye muligheter for vekst og verdiskaping.

Statsråd Tord Lien [10:57:01]: Som representanten Aasland er godt klar over, vil vi i løpet av våren legge fram og forhåpentligvis – med representanten Aaslands velvilje – også behandle energimeldingen, hvor nettopp energi-produksjonen, klima og næringsutvikling vil være viktige tema. Jeg er glad for at Arbeiderpartiet støttet regjeringens ambisiøse klimapolitikk da den ble lagt fram av Tine Sund-toft i fjor vår, og dermed også i stor grad de klimapolitiske rammene rundt norsk oljepolitikk.

Når det gjelder nettopp spørsmålet om hva regjeringen gjør, mener jeg noe av det aller, aller viktigste denne regje-ringen har gjort for å øke ikke bare energiproduksjonen i et klimaperspektiv, men også sysselsettingen, er de grepe-ne vi har gjort for å stimulere til økt utbygging av forny-bar energi. Vi har altså i år sett beslutninger om å bygge det som kommer til å bli norgeshistoriens største kraftprosjekt og Europas største vindkraftprosjekt: Fosen Vind i Trøndelag.

Presidenten: Rigmor Andersen Eide – til oppfølgings-spørsmål.

Rigmor Andersen Eide (KrF) [10:58:14]: I lys av Statoils forventede tap på 20 mrd. kr dersom klimamålene skal nås, vil jeg påpeke at store landområder globalt blir uegnet for matproduksjon dersom klimautfordringa ikke tas på alvor. Spørsmålet til statsråden blir da: Bør Statoil få en tilbakemelding om å tenke samfunnsansvar for men-nesker som taper hele livsgrunnlaget sitt, langt mer enn 20 mrd. kr, dersom klimamålene ikke nås?

Statsråd Tord Lien [10:58:44]: Som regjeringen har lagt fram i eierskapsmeldingen, har regjeringen store forventninger til at alle norske selskaper, ikke minst de helt eller delvis statseide selskapene, tar bærekraft og sam-funnsansvar på det største alvor.

Det er ingen som legger skjul på at produksjonen av olje og gass bidrar til klimagassutslipp og dermed også klimaendringer. Samtidig er det også sånn at selskape-ne på norsk sokkel generelt og Statoil spesielt produserer olje og gass som verden etterspør, med lavere klima-gassutslipp enn de andre selskapene Statoil konkurrerer med hver eneste dag. Det er jeg opptatt av å stimulere til og legge til rette for på norsk sokkel, men også opp-fordre Statoil til å jobbe videre med i sin internasjonale virksomhet.

Presidenten: Vi går da videre til neste hovedspørsmål.

Snorre Serigstad Valen (SV) [10:59:52]: Mitt spørsmål er til finansministeren.

Forskjellene i Norge øker som følge av regjeringens politikk. Forskjeller skaper skam, forskjeller skaper håpløshet og mindre tillit mellom mennesker. Kampen mot urettferdighet handler om vi i framtida skal se på hverandre som likeverdige mennesker, eller som helt adskilte klasser med ulike muligheter her i livet. Forskjeller er gift for et samfunn og for samhold, ikke bare mellom rike og fattige land, men også internt i Norge.

Norge har forpliktet seg gjennom FNs bærekraftsmål til at de 40 pst. fattigste i Norge skal få mest vekst – de skal løftes. Det er til og med statsministeren, Erna Solberg, ambassadør for internasjonalt. Men: I Norge er det de største kapitalistene som får de største pengene gjennom årlige skatteuttak, mens de som har minst, får smuler eller i mange tilfeller til og med kutt.

Så mitt spørsmål er: Hvilken autoritet har statsministeren når hun reiser rundt i verden og snakker om lavere forskjeller, når hun har Siv Jensen som finansminister?

Statsråd Siv Jensen [11:01:11]: Jeg er helt enig med representanten Serigstad Valen i at for store forskjeller mellom folk er svært problematisk. Det er nettopp derfor det er så viktig at vi klarer å opprettholde, ivareta og gradvis forbedre mange av de velferdsordningene som vi har i Norge, og som jeg tror det er rimelig bred tverrpolitisk enighet om at vi skal ha fordi det gir trygghet i perioder av livet som er krevende for den enkelte.

Jeg mener at vi gjør jobben vår både hjemme og ute. Vi gjør det ute gjennom målrettet innsats gjennom bistandsmidlene, fordi vi styrker satsingen på kunnskap og andre ting som bidrar til at flere kan klare seg på egen hånd i fremvoksende økonomier. Men vi gjør definitivt mange grep også her for sakte, men sikkert å bidra til å redusere fattigdom.

Jeg husker den tidligere partilederen til SV som skulle avskaffe fattigdommen med et pennestrøk i en tidligere valgkamp. Så enkelt var det åpenbart ikke. Etter å ha sittet åtte år i regjering var det vanskelig å finne altfor mange synlige spor av SVs engasjement med tanke på fattigdomsbekjempelse. Denne regjeringen har i det minste lagt frem en strategi for å gjøre det, og vi har fylt på med penger for å nå målene. Jeg mener vi må fortsette arbeidet fordi fattigdom, særlig i rike land, er utfordrende for dem som møter den.

Snorre Serigstad Valen (SV) [11:02:51]: Jeg tror det er mange grupper i Norge som ikke helt deler finansministerens solskinnshistorie. 9 mill. kr – det er det Siv Jensen sparer på å gjøre ungene i 367 familier fattigere fra januar i år. Det er mange familier som taper flere titusen i året – og det for å statuere et eller annet poeng om at hvis du har en mamma som er alvorlig syk, er det viktig at du er fattig i tillegg.

En annen gruppe regjeringen har gått løs på, er stomiopererte. Noen av dem får et kutt på opptil 100 000 kr i

året. Det har regjeringen regnet ut selv. Så er de ungdommene som faller ut av videregående, som skal fratas dagpenger fordi det ikke skal lønne seg å falle ut av skolen, og for ikke å snakke om pensjonistene, som i år, for andre år på rad under Fremskrittspartiets styre, får svekket kjøpekraft.

Skatteuttak hjelper ikke disse pensjonistene. De skal være med på Siv Jensens spleiselag for den rikeste eliten. Veien er lang fra det Pensjonistforbundet kalte tidenes trygdeoppgjør under Kristin Halvorsen og SV i regjering, til i dag.

Da SV styrte Finansdepartementet, gikk forskjellene i Norge ned, nå går de opp. Hva vil finansministeren gjøre for å redusere de økonomiske forskjellene i Norge?

Statsråd Siv Jensen [11:03:57]: Jeg forsøkte ikke å tegne en solskinnshistorie. Jeg forsøkte snarere tvert imot å understreke hvor viktig det er systematisk å jobbe videre for å redusere forskjeller også her hjemme. Det må vi gjøre gjennom en lang rekke virkemidler. Ikke minst må vi sørge for at det skapes flere arbeidsplasser, for den kanskje aller viktigste grunnen til at mange opplever seg som sårbare, er at de ikke lenger er en del av arbeidsmarkedet, i hvert fall midlertidig.

Så avla representanten Serigstad Valen en visitt til pensjonistene. Jeg vil da minne om at i forbindelse med statsbudsjettet for inneværende år ble det vedtatt å gjøre endringer i avkorting av pensjonen for gifte og samboende pensjonister, som med virkning fra september i år vil styrke økonomien til 650 000 pensjonister. Det er et valgløfte Fremskrittspartiet har gitt, og som jeg er veldig glad for at regjeringen og samarbeidspartiene nå har fått vedtatt.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – først Kirsti Bergstø.

Kirsti Bergstø (SV) [11:05:06]: Regjeringen har gjort det klart at alderspensjonistene vil tape kjøpekraft i årets trygdeoppgjør, akkurat som i fjor. Det er litt spesielt, særlig med tanke på at Fremskrittspartiet i fjor sa at det er uaktuelt at pensjonistene skal tape, og fremmet forslag om kompensasjon. Men det var Fremskrittspartiet på Stortinget som stilte motforslag til Fremskrittspartiet i regjering sin politikk. Fremskrittspartiet i regjering, derimot, endret ingenting.

Mitt spørsmål i dag handler ikke om pensjonsreformen generelt. Det handler heller ikke om avkorting for gifte og samboende pensjonister. Mitt spørsmål er hvorfor Fremskrittspartiet på sin post vil la landets alderspensjonister få mindre å rutte med i årets oppgjør.

Statsråd Siv Jensen [11:05:54]: Det er helt riktig at Fremskrittspartiet har hatt et annet syn både på pensjonsreformen og på underreguleringen, som et bredt flertall i Stortinget har vedtatt. Men det er også riktig at da vi fremforhandlet regjeringsplattformen, sluttet Fremskrittspartiet seg til at vi skulle styre basert på den pensjonsreformen som Stortinget har vedtatt. Det følger vi opp. Men så har Fremskrittspartiet også vært tydelig på at vi vil gjøre

noe med den urimelige avkorting av pensjonen for gifte og samboende pensjonister, og det vedtaket Stortinget har gjort, kommer altså alderspensjonistene til gode fra september i år, med 4 000 kr per pensjonist og 8 000 kr for et gift eller samboende par. Det er klart at det vil merkes for den enkelte. I tillegg ble det gjort endringer i statsbudsjettet for inneværende år, også for minstepensjonistene. Så å si at regjeringen og samarbeidspartiene ikke har tatt grep for å avhjelpe pensjonistenes økonomiske situasjon, er direkte feil.

Presidenten: Irene Johansen – til oppfølgingsspørsmål.

Irene Johansen (A) [11:07:08]: Jeg vil følge opp forholdet til konsekvensene som skattekuttene har for fordelingsprofilen.

Vårt samfunn har vært preget av små forskjeller og et likhetsideal om å gi alle like muligheter. Regjeringens skatteuttak øker imidlertid de økonomiske forskjellene i Norge. Skattekuttene går hovedsakelig til de 10 pst. rikeste i landet, mens resten av befolkningen opplever kutt i velferdsordninger, økte egenandeler, økte barnehagepriser, økt elavgift osv. Ulikhetene blir forsterket av økende arbeidsledighet.

Det har de siste årene vært økt oppmerksomhet om konsekvensene av økonomisk vekst og ulikhet. Organisasjoner som OECD, IMF og Verdensbanken har pekt på at når ulikhetene øker i samfunnet, faller den økonomiske veksten. Hva tenker finansministeren om den sammenhengen som bl.a. OECD peker på, mellom økonomisk vekst og ulikhet sett i forhold til den økende ulikheten som regjeringens politikk fører til?

Statsråd Siv Jensen [11:08:10]: Det er helt riktig at organisasjoner som IMF og OECD har sett på disse forholdene i mange land, også når det gjelder Norge. De har kunnet konstatere at Norge skiller seg ut, fordi forskjellene her er mindre enn i mange andre land. Det er også riktig at organisasjoner som OECD og IMF har anbefalt Norge å gjennomføre en skattereform og fortsette arbeidet med å redusere skattenivået, rett og slett fordi det er for høyt i forhold til land det er naturlig å sammenlikne seg med.

Så det er noe med at når representanten Johansen leser rapporter, må hun lese hele. Vi får altså anbefalinger fra disse organisasjonene om å fortsette arbeidet med å redusere skattene, og vi blir rost fordi forskjellene i Norge er mindre enn i land det er naturlig å sammenlikne seg med.

Presidenten: Trygve Slagsvold Vedum – til oppfølgingsspørsmål.

Trygve Slagsvold Vedum (Sp) [11:09:07]: Fremskrittsparti-leder og finansminister Siv Jensen er utrolig fornøyd med hvor bra pensjonistene har fått det i landet etter at hun ble finansminister. I fjor husker jeg at Fremskrittspartiets stortingsgruppe sparte på sin jubel over forslaget fra Fremskrittspartiet i regjering når det gjaldt pensjon. Det var høylytte protester mot Fremskrittspartiet i

regjering fra Fremskrittspartiet i Stortinget. Nå skjønner jeg det er fantastisk igjen fra Fremskrittspartiet – pensjonistene skal få et gullår i år. Alt er topp.

Så er spørsmålet: Når det nå kommer et forslag fra regjeringen, som Fremskrittsparti-lederen er finansminister i, vil det også i år være sånn at Fremskrittspartiet i regjering mener at alt er fantastisk, og at Fremskrittspartiet i Stortinget mener at alt er grusomt?

Statsråd Siv Jensen [11:09:55]: Jeg har ikke sagt at det vil være et gullår. Jeg har sagt at vi har fått gjennomslag for å redusere avkortingene i pensjonen for gifte og samboende pensjonister, som veldig mange – hundretusenvis av pensjonister – opplever som svært urettferdig, og som jeg ikke akkurat merket at Senterpartiet gikk til kamp for å gjøre noe med gjennom sine år i regjering. Vi har altså gjort det.

Som jeg sa i mitt tidligere svar: Vi var uenig i pensjonsreformen. Vi har vært uenig i underreguleringen, som er et av prinsippene i den. Men vi har også sluttet oss til at vi skal regjere på bakgrunn av de pensjonsreformpunktene som et bredt flertall i Stortinget har sluttet seg til, inkludert Senterpartiet, så vidt jeg vet.

Presidenten: Vi går til neste hovedspørsmål.

Rasmus Hansson (MDG) [11:10:58]: Mitt spørsmål går til olje- og energiministeren.

En samlet utenrikskomité oppsummerte i innstillingen til Meld. St. 10 for 2014–2015, Muligheter for alle – menneskerettigheter som mål og middel i utenriks- og utviklingspolitikken, blant mye annet at:

«Næringsinteresser må ikke gå på bekostning av menneskerettigheter.»

Stortinget har også vært meget klar på at korrupsjon ikke må være en del av norske selskapers virksomhet i utlandet.

Så har Norge og Statoil i en årrekke drevet oljevirkosomhet i Angola og tjent mye penger der. I den samme perioden har menneskerettighetssituasjonen, korrupsjonssituasjonen og styresett i Angola ikke gått i riktig retning.

Statsråden har fått en rekke spørsmål om hvor det er blitt av store midler som Statoil har investert i og betalt i signaturbonus til teknologiselskaper, sosiale prosjekter osv. i Angola. Disse pengene er som kjent borte og ikke ettersporebare. Statoil har innrømmet at selskapene ikke har stilt spørsmål om dette.

Statsråden er sitert i Dagbladet den 7. mars på, etter en rekke spørsmål fra media:

«Jeg har klare forventninger til at Statoil arbeider systematisk med sitt samfunnsansvar, hvor arbeidet mot korrupsjon er svært viktig. Det er Statoil som har ansvaret for å følge opp forventningene.»

I regjeringens egen handlingsplan for oppfølging av FNs veiledende prinsipper for næringsliv og menneskerettigheter står det:

«Oppfølgingen av selskapenes arbeid med menneskerettigheter og samfunnsansvar skjer gjennom eierdialogen i kvartalsmøter og/eller i årlige møter om

samfunnsansvar. I forbindelse med særskilte saker kan det altså være aktuelt med ytterligere oppfølging av selskapene.»

Regjeringen har altså et eget ansvar for å følge opp forventningene ved statens forretningsvirksomhet, og spørsmålet til statsråden blir da: Kan statsråden bekrefte at han som en del av regjeringen gjennom eierdialogen med Statoil har et eget ansvar for å følge opp regjeringens forventning til Statoils arbeid med samfunnsansvar, og klargjøre om næringsinteresser har gått på bekostning av menneskerettigheter i Angola?

Statsråd Tord Lien [11:13:16]: Jeg kan bekrefte at dette og mange andre tema tilknyttet transparens og antikorrupsjonsarbeid har vært tema i samtaler mellom meg og Statoils styre.

La meg begynne med å slå fast at korrupsjon er et alvorlig problem, særlig selvfølgelig i land som er i økonomisk utvikling, som eksempelvis Angola, som representanten Hansson viser til. Derfor er det bra at korrupsjon er straffbart, enten det er statseide norske selskaper eller privateide norske selskaper. Det er straffbart etter norsk lov, og det er straffbart etter en lang rekke internasjonale konvensjoner.

Dette følger selvfølgelig regjeringen opp i eierdialogen med selskapene, og det er grundig omtalt i eierskapsmeldingen, som har fått bred tilslutning i Stortinget. Men åpenhet om finansielle transaksjoner er noe av det aller viktigste virkemiddelet for å vanskeliggjøre og bekjempe korrupsjon. Derfor er det bra at Statoil i mange år, lenge før man stilte lovmessige krav om dette, har vært blant de mest åpne selskapene i verden når det gjelder åpenhet og transparens, noe bl.a. Transparency Internationals rangeringer viser.

Statoil har gått foran. Siden 2011 har denne typen informasjon vært offentliggjort i Statoils bærekraftsrapporter. Det var få, om noen andre oljeselskaper som så tidlig som i 2011 hadde full åpenhet om denne typen utbetalinger. Så vet vi jo hvor pengene er utbetalt hen. De er utbetalt til et selskap som er helt og fullstendig kontrollert av den angolanske staten, og Statoils internasjonalisering til over 30 land, også til Angola, har hatt bred politisk støtte i denne sal i mange år, i likhet med det viktige antikorrupsjonsarbeidet som alle statlige selskaper forventes å delta aktivt i.

Rasmus Hansson (MDG) [11:15:21]: Takk for svaret. «Åpenhet» er et hovedstikkord. Problemet er nettopp fraværet av åpenhet. Problemet er fraværet av informasjon om hvor veldig store norske midler har havnet når de fra Statoils side er utbetalt til angolanske motparter. Statoil har ikke bidratt til åpenhet om hvordan disse transaksjonene er gjennomført og hva de har ført til. De har til og med inngått avtaler om at de ikke skal ha tilgang til denne informasjonen.

Spørsmålet til statsråden er: I hvilken grad føler han at han selv har bidratt aktivt i samsvar med regjeringens egne handlingsplaner til mer åpenhet og mer informasjon om hva som ligger bak disse transaksjonene?

Statsråd Tord Lien [11:16:12]: Jeg har i all min dialog med Statoil, i all eieroppfølging med Statoil, vært tydelig på at vi har store forventninger til oppfølging av bærekraft i stort og til antikorrupsjon spesielt. I alle mine formelle samtaler i eieroppfølgingen har dette vært et tema.

Jeg kjenner meg ikke igjen i beskrivelsen av at Statoil er lite transparent. Tvert imot, Statoil har gjentatte ganger gått foran i å være mer åpen om denne type finansielle transaksjoner enn de aller fleste selskaper de konkurrerer med. Jeg tror de aller fleste andre store, internasjonale aktører i Angola er mindre åpne enn Statoil. Det er jeg glad for. Jeg er også glad for at Statoil gang etter gang har gått foran og vist vilje til større åpenhet enn deres «peers» i den internasjonale oljeindustrien.

Presidenten: Det åpnes for oppfølgingsspørsmål – først Jette F. Christensen.

Jette F. Christensen (A) [11:17:32]: Nå er det slik at over 700 mill. kr er savnet i Angola. Disse leter Statoil etter, disse leter Stortinget etter, disse leter norsk presse etter. Ministeren har skrevet til kontrollkomiteen flere ganger at han ikke ser det som sitt ansvar å lete etter de pengene. Da må jeg spørre:

- a) Hvorfor ikke?
- b) På hvilken annen måte enn å lete etter de pengene ser ministeren for seg at han vil følge opp Stortingets intensjon og regjeringens intensjon om antikorrupsjonsarbeid?

Statsråd Tord Lien [11:18:09]: Jeg noterer meg at man i dette spørsmålet beskriver Statoils måte å jobbe på – både forrige replikant og representanten Christensen – på en måte som jeg ikke kjenner meg igjen i. Statoil har jo tvert imot vært tydelig på at de jobber aktivt med myndighetene i Angola og med Sonangol, som er heleid av myndighetene i Angola, for å identifisere progresjonen på dette teknologisenteret, som har vært en del av det oppgjøret som en avtale i 2011 da denne avtalen ble inngått.

Jeg har tillit til at styret kommer til å fortsette sitt arbeid med å finne ut av disse spørsmålene, og jeg forventer selvfølgelig at aksjonærene – også den norske stat – blir informert om dette, som Statoil historisk sett har vært veldig god på gjennom bærekraftsrapporteringen som de startet med i 2011.

Presidenten: Ola Elvestuen – til oppfølgingsspørsmål.

Ola Elvestuen (V) [11:19:25]: Jeg må si at jeg lenge har hatt en bekymring når det gjelder Statoil og andre selskaper som opererer i land som Angola, hvor vi vet at det er mye korrupsjon, for at man får en situasjon hvor man passer veldig nøye på sin egen virksomhet, men i møte med staten og samfunnet blir det nærmest en selvpålagt naivitet – det er visse ting man ikke ønsker å vite rundt de transaksjonene man gjør, gjennom både «signing fees» og andre transaksjoner. Men hvor de pengene egentlig ender opp, og hvordan de går

inn i statskassen, er noe man egentlig ikke ønsker å gå inn i.

Og da blir mitt spørsmål til statsråden: Ut fra den situasjonen som nå er i Angola, og de 700 mill. kr man ikke har redegjort for, deler statsråden den bekymringen, altså det at man opererer innenfor at man kan ha kontroll på sin egen virksomhet, den gjør man veldig korrekt, men at man likevel blir med på å bygge opp under en korrupsjonsvirksomhet i denne type land fordi man ikke ... (presidenten klubber.)

Statsråd Tord Lien [11:20:36]: Som jeg sa til representanten Hansson i det første spørsmålet, er det ingen tvil om at korrupsjon svekker vekst og velstandsutvikling – det svekker mulighetene for fordeling av verdiene fra uthenting av naturressurser, som både mineraler, olje og gass.

Vi vet også at åpenhet om finansielle transaksjoner er det aller viktigste virkemidlet nettopp for å bekjempe mulighetene for korrupsjon. Derfor er jeg glad for og veldig tydelig overfor Statoil på at åpenhet om denne typen transaksjoner er viktig. Jeg er også veldig glad for at styret i Statoil og Statoils ledelse sier at de vil fortsette å følge opp dette overfor angolanske myndigheter som har mottatt disse pengene, nettopp for å finne ut hvor de er blitt av.

Men det er altså slik at det har vært bred politisk støtte i mange år til Statoils internasjonale engasjement, også engasjementet i Angola.

Presidenten: Vi går til neste hovedspørsmål.

Per Rune Henriksen (A) [11:21:53]: Mitt spørsmål går til olje- og energiministeren.

I Dagens Næringsliv i dag sier statsministeren at folk nå «ser resultatene av regjeringens politikk». I mitt hjemfylke har ledigheten økt med 35 pst. det siste året. På Stord, som er en viktig industrikommune, er 6 pst. av arbeidsstokken helt ledig. Over 100 offshore serviceskip ligger i bøylene, og til sommeren vil halvparten av de norske riggene ligge i opplag. Vi ser på Vestlandet at krisen i leverandørindustrien sprer seg til andre bransjer og rammer stadig bredere. Dette er hardt for dem som blir rammet personlig, det er hardt for lokalsamfunn som rammes, og det er farlig for norsk leverandørindustri evne til å levere når aktiviteten tar seg opp igjen.

Industriens konkurransekraft er industriens eget ansvar, sier olje- og energiministeren – mens titusener må gå. Dette er en holdning som står i skarp kontrast til politikken som har blitt ført under andre regjeringer, en politikk som har støttet opp under norsk leverandørindustri, og bidratt til at den har tatt en ledende internasjonal posisjon.

Aldri før har vi hatt en så passiv og tiltaksløs regjering i en krisetid for landets største næring. Det er åpenbart at regjeringens passivitet fører til tap av kompetanse og tapte muligheter. Oljeselskapene kutter sine kostnader ved å presse sine underleverandører, utsette prosjekter og redusere vedlikehold. Resultatet er en rekordhøy ledighet og en industri som dag for dag mister både kompetanse og kapasitet.

Siden tiltredelsen har regjeringen sagt at den følger

situasjonen nøye. Men 130 000 arbeidsledige trenger ikke tilskuere, de trenger en regjering som har handlekraft. Når vil vi få se en oljeminister som tar tak i situasjonen for leverandørindustrien, og leverer tiltak som gir økt aktivitet og sikrer kapasitet og kompetanse i den tunge situasjonen som er for hele bransjen i disse dager?

Statsråd Tord Lien [11:23:49]: Jeg må innrømme at jeg kommer litt i stuss over måten man beskriver dette på. Oljeindustrien har i sin snart 50 år lange historie på norsk sokkel alltid vært en syklisk industri som har stått i og håndtert oppturer og nedturer. Aktivitetsnivået på norsk sokkel er i 2016 høyere enn i de fleste årene under den rød-grønne regjeringen, uten at jeg husker at noen den gangen ropte om at nå er det krise.

Samtidig har regjeringen levert en tiltakspakke, som har vært tema flere ganger i dag, men det som er grunnlaget for lønnsomme arbeidsplasser i oljeindustrien, er nettopp lønnsom produksjon av olje og gass. Derfor er det, når markedssituasjonen er som den er, viktig at industrien nå gjør mange gode og fornuftige grep for å få ned kostnadene per produsert fat for å få oljen opp. Fra regjeringens side er, som finansministeren har vært inne på, noe av det aller viktigste vi kan bidra med, stabile og forutsigbare rammevilkår.

Jeg vil bruke denne anledningen til å gi honnør til Arbeiderpartiet og representanten Henriksen for at man omsider bestemte seg for å bidra til en positiv myndighetsbehandling av Johan Sverdrup-feltet, som nettopp på Stord nå skaper betydelige verdier og sikrer lønnsomme arbeidsplasser fordi kontraktene kunne gå ut når de gikk ut, og at det prosjektet ikke ble utsatt på grunn av vedtak i Stortinget, som mange fryktet våren 2014.

I tillegg har vi, for første gang siden de rød-grønne tok makten, i 2015 styrket satsingen på forskning og utvikling av ny oljeteknologi i år med over 100 mill. kr, og det er tiltak som direkte gjør at flere folk får lov til å stå i jobb nettopp i oljeindustrien.

Per Rune Henriksen (A) [11:25:48]: Det er riktig at dette er en syklisk bransje. Ved tidligere nedturer har arbeiderpartiregjeringer handlet, slik vi gjorde det i 1993, da vi opprettet Norsok, i 1997, da vi tok initiativ til opprettelsen av INTSOK, og i 2001, da KonKraft-samarbeidet ble opprettet – for å nevne noen av de kraftfulle tiltakene som ble satt i verk i datidens krisetider. Alle disse tiltakene har virket, og ingen av dem ville blitt til uten politisk initiativ og vilje.

I disse siste årene vi har vært i opposisjon, har vi i Arbeiderpartiet lagt fram en rekke forslag til tiltak som kan gi økt aktivitet og styrking av norsk leverandørindustri. Fra industrien ropes det at permitteringsregelverket må forbedres, og det bes om incentiver for økt utvinning. Fra regjeringen har vi ikke sett noen tiltak utover arealtildelinger i ordinære konsesjonsrunder. Selv ikke regjeringens eget løfte om endringer i petroleumsskattesystemet har materialisert seg i noe som helst konkret.

For 60 år siden gjorde Doris Day suksess med sangen «Que Sera, Sera» – det som skjer, det skjer. Er statsrå-

den enig i at dette refrenget på en god måte oppsummerer regjeringens politikk i møte med krisen i oljeindustrien?

Statsråd Tord Lien [11:26:54]: På ingen måte – jeg noterer meg at representanten Henriksen forsøker å bagatellisere industriens tilgang på arealer. Men på lang sikt er det nettopp stabil og forutsigbar tilgang på nye arealer som avgjør om lønnsomme arbeidsplasser i denne viktige industrien kan opprettholdes.

Derfor er jeg glad for at vi har satt ny rekord – de to største tildelingene i TFO-rundene har kommet mens jeg har vært olje- og energiminister. Det ble tildelt i januar 2016 og i januar 2014. Det skaper grunnlaget for langsiktig, høy verdiskaping på norsk sokkel. Jeg er glad for at jeg før sommeren i år kommer til å tildele arealer i nyåpnede områder for første gang siden jeg selv var russ i 1994. Det er dette som skaper grunnlag for lønnsomme arbeidsplasser i Norge på lang sikt.

Når det gjelder nettopp KonKraft og standardiseringsarbeidet, sier industrien til meg at dette er arbeid de er i gang med. Jeg tilhører ikke et parti som tror at det er rett at olje- og energiministeren setter seg ned og bestemmer ting som industrien, med fagbevegelsen på lag, fullt ut er i stand til å avgjøre – uten mitt direkte engasjement.

Presidenten: Det åpnes for oppfølgingsspørsmål – først Helga Pedersen.

Helga Pedersen (A) [11:28:10]: Det er ingen som er uenig i at tilgangen på areal er viktig, men det er ikke alt. Nå har petroleumsnæringen etablert seg i Barentshavet, og den har et potensial for å bidra til vekst og nye arbeidsplasser i nord i mange år framover. Snøhvit og Goliat har bidratt til vekst og mange nye arbeidsplasser i Finnmark. Det skyldes selvfølgelig tilgang på areal, men ikke minst også at Stoltenberg I-regjeringen bidro med en skatteløsning for Snøhvit, og at Stoltenberg II-regjeringen stilte veldig strenge og detaljerte krav til ringvirkninger på land i forbindelse med Goliat-prosjektet, som nå er i drift. Man hadde med

andre ord en aktiv politikk for industriutvikling på land. Det er det ikke så lett å få øye på hos dagens regjering.

Jeg vil spørre hva olje- og energiministeren vil gjøre for å sikre arbeidsplasser på land i nord, og helt konkret hva regjeringen vil gjøre for å sikre ilandføring til Veidnes i Nordkapp kommune fra Johan Castberg-prosjektet, som er neste prosjekt ut.

Statsråd Tord Lien [11:29:14]: Jeg har nettopp vært gjennom et replikkordskifte med representanten Henriksen om de store utfordringene som industrien står overfor, nettopp fordi oljeprisen har falt med nesten to tredjedeler på 18 måneder. Det gjør at industrien nå er nødt til å ta grep for å få kostnadene på prosjektene ned. Når det gjelder nettopp Johan Castberg-prosjektet, har industrien tatt fantastiske grep som gjør at det nå ser ut som om det er mulig å realisere utbyggingen av Johan Castberg selv med et oljeprisnivå som er langt unna det vi så da prosjekteringen og planleggingen av Johan Castberg kom i gang.

Skatt gjør jo ikke et prosjekt mer eller mindre lønnsomt. Skatt flytter bare økonomiske ressurser mellom selskapene og staten. Vi har laget et system i Norge som gjør at vi bruker selskapene som agenter for staten for å utvinne olje og gass, og så deler man verdiene. Men da man også verne om verdiene som skal fordeles. Derfor er arbeidet med kostnadsreduksjon så viktig.

Presidenten: Dermed er den muntlige spørretimen omme.

Sak n r. 2 [11:30:23]

Referat

Presidenten: Det foreligger ikke noe referat.

Dermed er dagens kart ferdigbehandlet. Forlanger noen ordet før møtet heves? Så synes ikke. – Møtet er hevet.

Møtet hevet kl. 11.31.